

MEDEDEELING VAN HET INSTITUUT VOOR
PRAEVENTIEVE GENEESKUNDE.

Stipendium voor Wetenschappelijk Onderzoek.

Het Instituut voor Praeventive Geneeskunde, gevestigd te Leiden, hierin samengaande met de Nederlandsche Vereeniging tot Bestrijding van het Tandbederf („Het Ivoren Kruis”), gevestigd te Rotterdam, verlangt een experimenteel onderzoek naar de factoren, die de vorming — resp. de instandhouding — der harde tandweefsels beïnvloeden.

Het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde deelt mede, dat het aanvankelijk een bedrag van f 1000.— beschikbaar stelt voor dit onderzoek, welke som met f 1000.— verhoogd kan worden indien na 6 à 8 maanden de daarvoor aangewezen Commissie van een voortgezet onderzoek belangrijke resultaten verwacht voor de tandheelkunde.

Gegadigden worden verzocht zich *aan te melden* vóór 15 November 1933 bij *ondergeteekende*, die tevens nadere *inlichtingen* verstrekt, (voor *inlichtingen* kan men zich ook wenden tot Tandarts *J. J. Backer Dirks*, Hoogstraat 219a Rotterdam.)

Namens het Instituut voor Praeventieve Geneeskunde

Prof. Dr. S. T. BOK, *Secretaris*.

Rijnsburgerweg 31D, Leiden.

STICHTING T. A. V. O. N. A.

JAARVERSLAG AFDEELING VOORZORG.

Verlag van den Opleidingscursus voor Mondverzorgsters.

De taak door de afdeling *Voorzorg* op zich genomen, n.l. het zoeken naar een sociaal en economisch uitvoerbaar systeem van systematisch prophylactische mondverzorging, eischte de training en te werk stelling van een aantal mondverzorgsters.

Van den aanvang af toch stond het voor het Bestuur vast, dat zowel uit economische als uit paedagogische overwegingen van mondverzorgsters gebruik moest worden gemaakt.

Slechts twee getrainde mondverzorgsters, de dames *Engelkens* en *Robberts Poederbach*, stonden aanvankelijk ter beschikking en met dankbaarheid heeft het Bestuur van haar bereidwillige medewerking bij de verzorging van de eerste groep (Campagne A) dan ook gebruik gemaakt.

Van meet af aan dienden echter ook maatregelen genomen te worden om zoo spoedig mogelijk in het te kort te voorzien door zelf tot opleiding van mondverzorgsters over te gaan.

Een Cursus van twee jaren werd ontworpen, een prospectus van den ontworpen Cursus werd uitgegeven, en een oproep tot deelname aan den Cursus werd in de bladen geplaatst.

De belangstelling bleek dermate groot, dat een 50-tal jonge dames binnen den korten termijn die gesteld was, zich aanmeldden. Meer dan 15 leerlingen konden echter onmogelijk worden geplaatst, doch de keuze bleek dermate moeilijk, dat begin September 1931 de Cursus begonnen werd met 50 leerlingen. De bedoeling daarvan was, om in eenige lessen het karakter en het doel der systematisch prophylactische mondverzorging zoo uitvoerig mogelijk uiteen te zetten, ten einde de adspirant-leerlingen daardoor in de gelegenheid te stellen zich nader erover te bezinnen of zij alsnog mondverzorgster wensch-

ten te worden. Tegelijkertijd werden alles dames ook in de gelegenheid gesteld, practisch met dit sociale werk kennis te maken, door huisbezoek te gaan doen, in de gezinnen der kinderen die daartoe in aanmerking kwamen. Door de bereidwilligheid van den Directeur van den G. G. G. D. toch, ontving het Bestuur telkens aan het einde van het schooljaar (April en September) opgave van de namen en adressen van een aantal der kinderen, die na het zesde leerjaar beëindigd te hebben, niet langer meer onder den dienst der schooltandverzorging vielen, en wier ouders w.s. wel niet in staat zouden zijn, tandheelkundige verzorging te bekostigen.

Door voor deze kinderen nu een systematische prophylactische verzorging te organiseeren, zooals zij nu 6 jaar lang op de Lagere School hadden gehad, kreeg het Bestuur nu de gelegenheid eenerzijds voor deze kinderen het resultaat der schooltandverzorging niet binnen korten tijd te verwaarloozen, te doen te loor gaan, en anderzijds gegevens te verzamelen en ondervinding op te doen over de mogelijkheid van een economisch en sociaal uitvoerbaar systeem van prophylactische mondverzorging.

Het aantal namen en adressen, wat wij telkens ontvingen, zeker ongeveer 300 tellende, werd op lijsten gebracht, en aan die adressen werd door ons bureau een circulaire gezonden, waarin de ouders werden uitgenoodigd, hun kind van deze tandheelkundige hulp gebruik te doen maken. Als resultaat gaven zich gewoonlijk wel niet veel meer dan een tiental ouders daarvoor op, degenen, die niet antwoordden ontvingen dan huisbezoek van de leerlingen van onzen opleidingscursus met het gevolg, dat in elke groep zich toch ongeveer 30 kinderen opgaven.

E. ke 50 adspirantleerlingen kreeg dus gedurende de maanden October/November 1931 een aantal adressen voor huisbezoek, waarover zij schriftelijk rapport hadden uit te brengen. Aan de hand van deze rapporten waarvan, een tegen het eind van het jaar 1931 gehouden schriftelijk examen had tenslotte de aanwijzing plaats, dergenen, die den volledigen Cursus zouden volgen, zoodat, in 1932 direct na Nieuwjaar de Cursus kon worden voortgezet met 16 leerlingen:

Becker, Bronkhorst, Didlaukes, van Dijk, v. d. Geest, Haentjens, Heijlondt, Huijsman, Molenaar, Palland, Prins, Rullman, Salomons, Veerman, de Vries en Weening.

die uiteraard een zeer elementair karakter droeg. Theoretische lessen werden gegeven door de H.H.:

Dr. Bijtel, Dr. Gezelle Meerburg, Prof. Dr. Heringa, Dr. Leusden en Prof. dr. Woerdeman.

Practische oefening geschiedde onder leiding van Mevrouw de *Beer—v. Essen*, Mevr. *Robberts—Poederbach*, de heeren *van Andel, Göttlich, v. d. Molen en Visser*. Aan alle Docenten komt een woord van hartelijken dank toe.

Juist het elementair karakter der lessen, bracht zeker zijn eigen groote moeilijkheden mee, zoowel wat de keuze als de inkleeding der leerstof betrof.

Bovendien hebben alle leerlingen regelmatig practisch te werken als assistenten der tandartsen die de kinderen conserveerend behandelen.

Met voldoening kan worden geconstateerd, dat de ijver, en het enthousiasme der leerlingen van den Cursus niets te wenschen overlaat. De beperkte gelegenheid, die het T.A.V.O.N.A.-huis voor een dergelijken Cursus biedt en de weinige tijd die voor den Cursus beschikbaar is (wekelijks 2 of 3 avonden), maken het alleszins verklaarbaar, dat uiterste inspanning der leerlingen noodig zal zijn, om 2 jaren voldoende oefening en ervaring te verkrijgen. Goede hoop, is er, dat het resultaat bevredigend zal zijn.

Met leedwezen zij nog vermeld, dat één der meest ijverige en bekwame leerlingen, Mej. *C. Rullmann*, wegens ziekte den Cursus niet langer dan één jaar heeft kunnen meemaken.

**Eenige statistische gegevens omtrent de behandeling der kinderen
van 1 Juli 1931 tot 31 December 1932**

I. Aantal kinderen.

Van school gekomen	1e behandeling			1e revisie			2e revisie		
	Tijd	Opge- roe- pen	Opge- kome- men	Tijd	Opge- roe- pen	Opge- kome- men	Tijd	Opge- roe- pen	Opge- kome- men
Aug. 1930	Mei/Juni '31	?	128	Nov./Apr. '32	128	103	Oct. '32	94	59
— 1931	Apr./Oct. '32	?	86						
— 1932	Oct. '32		82						

II. Verrichte vullingen.

ve den	Groep A _I		Groep A _{II}		Aantal be- handeling behoe- vende tanden	Groep B _I		Groep C _I	
	Kinderen	Vullingen	Kinderen	Vullingen		Kinderen	Vullingen	Kin- deren	Vul- lingen
0	9		28		0	1	—	—	—
-99	13		12		1	3	3	1	1
-94	14		18		2	3	6	6	14
-89	40		20		3	4	14	3	14
-84	20		9		4	8	37	9	42
-79	15		7		5	7	40	8	55
-74	8		5		6	9	61	9	60
-69	5		3		7	9	73	13	107
-64	4		1		8	7	63	11	106
-59	—		—		9	3	29	7	73
-54	—		—		10	5	64	5	62
-49	—		—		11	10	126	1	12
-45	—		—		12	3	39	2	28
-39	—		—		13	3	47	4	64
-34	—		—		14	5	81	3	55
					15	3	50	—	—
					16	1	19	—	—
					18	1	21	—	—
					19	1	25	—	—
aal	128	394	103	311	Totaal	86	798	82	693

antal extracties bij campagne C : 7.

III Verspreiding der caviteiten over het gebit en algemeene toestand van het gebit

Gebit	Aantal kinderen	Aantal vullingen op de									Totaal	gemidd per ki To- O taal p v
		Kauwvlakken			Buccale en palatinale vlakken			Approximale				
		boven- kaak	onder- kaak	samen	boven- kaak	onder- kaak	samen	boven- kaak	onder- kaak	samen		
Campagne B												
Gewoon	42	96	98	194	12	14	26	10	4	14	234	5,6
Slecht	37	143	134	277	28	20	48	75	37	112	437	10,2
Ziek	7	29	22	51	12	7	19	43	14	57	127	18,1
Totaal	86	268	254	522	52	41	93	128	55	183	798	9,3
Campagne C												
Gewoon	39	116	94	210	12	17	29	3	4	7	246	6,3
Slecht	39	129	112	241	27	27	54	55	25	80	375	9,7
Ziek	4	23	16	39	6	5	11	12	10	22	72	18,—
Totaal	82	268	222	490	45	49	94	70	39	109	693	8,5

IV. Gewerkte tijd.

Groep	Aantal kinderen	Aantal vullingen	Aantal minuten, gewerkt	
			tandartsen	mondver- zorgsters
A I	128	394	5867	1809
A II	103	311	4871	2540
B I	86	798	10211	niet gewerk
C I	82	693	7508	" "
B I	{ gunstig	42 (20 jongens 22 meisjes)	234	2811
	{ minder gunstig	37 (17 " 20 ")	437	5670
	{ ongunstig	7 (3 " 4 ")	127	1920
C I	{ gunstig	39 (21 " 18 ")	246	2246
	{ minder gunstig	39 (15 " 24 ")	375	4392
	{ ongunstig	4 (2 " 2 ")	72	870

1) Grootendeels door de leerlingen in den cursus verzorgd.

TOELICHTING BIJ DE STATISTISCHE GEGEVENS.

De wijze waarop de resultaten van de behandeling statistisch tot uitdrukking moeten worden gebracht, heeft een onderwerp van langdurige overweging uitgemaakt.

Bij den eersten opzet (Camp A.) is uitgegaan van de wensch om den toestand, waarin zich het gebit bij het begin der behandeling bevond, in enkele gegevens aan te duiden. Deze gegevens betreffen:

1. het aantal gave tanden, in verhouding (%) tot het aantal tanden waarover het kind beschikt, dus, zonder de tanden die ontbreken, hetzij door vorige extractie tijdens den schooltijd, hetzij doordat ze nog niet aanwezig zijn.

2. de kauwfunctie links en rechts, uitgedrukt in tiende deelen van de normale functie 1, dus 0.9, 0.8, 0.7 etc.

Het is echter gebleken, dat deze beide uitdrukkingswijzen van den toestand van het gebit niet kunnen weergeven, wat bedoeld wordt. De aanduiding der kauwfunctie met een breuk geschiedt door de tandartsen te subjectief, zoodat er geen waarborg bestaat, dat de breuk altijd hetzelfde beteekent. Laat men deze aanduiding geheel weg, dan is het percentage gave tanden alleen daartoe ook niet in staat, omdat een geheel verschillend samengesteld gebit eenzelfde percentage kan opleveren.

Daarom is besloten, te beginnen bij de bewerking der campagne B. de aanduiding van het gebit op te geven en uitsluitend *aan het gebit te verrichten werk* aan te duiden door op te geven hoeveel tanden voor behandeling in aanmerking kwamen, waarbij men dit getal dan telkens kan vergelijken met het normale getal van 28. Slechts zijn de tanden die als carieus reeds vroeger waren verwijderd mee gerekend om aan te geven hoever het gebit op den weg naar behandelingsbehoefte reeds geworden was. Het aantal dier vroeger geëxtraheerde tanden is in noten aangegeven.

Voorts is bij de campagne B. en C. getracht, een onderscheid te maken tusschen kinderen naar de mate waarin verwacht mag worden, dat een goed gebit te onderhouden is, dan wel gerekend moet worden dat bij voortduring, veel werk noodig zal zijn, zulks ter beoordeeling van de vraag of van de voortzetting der behandeling sommige kinderen als te duur moesten worden uitgesloten. Daartoe zijn drie groepen onderscheiden nl. die met gunstig, minder gunstig en ongunstig vooruitzicht (zie verslag).

Gebleken is, dat bij de campagnes B. en C., dat er ongeveer evenveel kinderen met gewoon en met slecht gebit zijn, en dat de derde categorie gevormd wordt door resp. 7 en 4 kinderen.

Inkomsten en Uitgaven

der Stichting T.A.V.O.N.A. over den tijd van 1 Juli 1931 tot en met
31 Dec. 1932.

Algemeen Beheer.

<i>Inkomsten:</i>	<i>Uitgaven:</i>
Saldo 1 Juli 1931 ... f 3.320,24	Kantoorbeh. en drukwerk f 403,24
Contrib. en donaties - 385,—	Salarissen - 2.999,—
Verk. plaatjes - 75,65	Huur, licht verwarming - 302,55
Opbrengst voorstellingen enz. - 3.215,26	Telefoon - 286,07
Rente uitstaande gelden - 46,30	Diversen - 679,32
	Saldo 31/12. 1932 ... - 191,77
f 7.042,45	f 4.861,95

Afdeling Voorzorg.

Betaling door ouders f 267,67	Kantoorbehoefden en drukw..... f 162,67
Cursusgelden - 3.041,40	Inr. TAV.-Huis - 3.598,54
Gift Sandheuvel Sobbe St. - 1.500,—	Huur, licht, verw. ... - 618,12
Gift Ver. Tandbederf. - 100,—	Telefoon - 73,04
Subs. „Witte Kruis” . - 50,—	Salarissen Tandartsen - 834,30
	Materialen..... - 117,—
	Diversen - 516,56
f 4.959,07	f 5.920,23

Afdeling Nazorg.

Afbetaling prothesen . f 3.639,26 Verstrekte prothesen . f 4.858,60

Totaal:
f 7.042,45
- 4.959,07
- 3.639,26

f 15.640,78

Totaal:
f 4.861,95
- 5.920,23
- 4.858,60

f 15.640,78